

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre . . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:

SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelék).

A gazdák vezére meghalt.

Kedden délután jött Mentonéból, Franciaország e kies tengerparti üdülő városkájából a szomorú hír, hogy Károlyi Sándor gróf meghalt. A magyar gazdák a vezért veszítették el Károlyi Sándor grófban, mert nem volt az országban olyan gazdasági üdvös mozgalom, hol a nemes gróf nevét ott ne láttuk volna a vezetők között. Főleg sokat tett a kisemberek fölsegítésére szolgáló szövetkezetekért.

Károlyi Sándor gróf volt a magyar szövetkezeti mozgalom vezére és megteremtője. Magyarországon a szövetkezetek terjedése, fejlesztése és felvirágoztatása érdekében senki annyit nem tett, mint ő. Szóval, tettel és írásban terjeszté a szövetkezés tanait. Igazi apostol volt. A törvényhozásban, melynek éveken át tagja volt, gyűléseken, ujságokban mindig és mindenütt sikra szállt a szövetkezetek érdekében. Ő teremtette meg a régi pestmegyei hitelszövetkezeti központot, amelyből később a Hazai Szövetkezetek Központi Hitelszövetkezete keletkezett, amelynek több mint 400 szövetkezete képezte alapját az Orsz. Központi Hitelszövetkezetnek. Ő hozta létre a „Hangyát“, a fogyasztó szövetkezetek országos központját. A Hangya volt az első, amely hatalmas gátat emelt az áruuzsora féktelenkedéseinek. Károlyi Sándor gyűjtötte maga köré a független, hazafias érzésű gazdák kiválóbbjait, akik a Magyar Gazda-

szövetséget alkotják. Hogy a Magyar Gazdaszövetség mit és mennyit tett eddig is a szövetkezeti eszme érdekében, ezt lépten-nyomon tapasztalhatjuk. Ujabban a szövetkezetek is mind többen tagjaivá lesznek a szövetségnek s erősítik azt, növelik annak tekintélyét, amit a szövetség azzal

halál meg, hogy népkönyvtárakat rendez be a szövetkezetekben, lehetővé teszi felolvasások, előadások rendezését, elősegítvén vele a szövetkezeti tagok kiművelését, ismereteinek gyarapítását. Károlyi Sándor gróf áldozatkészségének teljességével, a kisemberek iránt dobogó szívének meleg szeretetével állott az élen minden ily mozgalomnak. Aggkora dacára fiatalos hévvel, nemes rajongással igazgatta, fejlesztette azokat az intézményeket, a melyek megteremtésében is legtöbb érdeme volt.

Az elhunyt gróf életrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze:

Károlyi Sándor gróf 1831 november 10-én született, mint Károlyi István gróf ifjabb fia. Az 1848—49-iki szabadságharc kitörésekor az atya által alakított Károlyi-huszárezredbe lépett s előbb mint hadnagy, később mint főhadnagy küzdött Klapka alatt. A szabadságharc vérbefojtása után Párisba menekült. Az általános amnesztia után hazajött és gazdasági működésre fordította idejét. Mikor az Országos Gazdasági Egyesület működése mind szélesebb körre terjedt ki, annak működésében tevékeny részt kezdett venni s ebben csakhamar ki is tűnt. Első nagyobb szereplése a gazdaközönség előtt 1879-re,

Károlyi Sándor gróf 1831—1906.

a székesfejérvári gazdakongresszusra esik. Később egyike lett a Gazdakör alapító tagjainak, valamint egyik főtényezője a Tiszavölgyi Társaság újjászervezésének. Ebben a munkában az alelnöki tisztet bízták rája. 1881-ben a szilágymegyei tasnádi kerületben országgyűlési képviselővé választották szabadelvű programmal. 1884-ben újra pályázott a tasnádi kerületre, de ugyanakkor az eszterházi kerületben is fölépett mérsékelt ellenzéki programmal. Mindakét kerületben megválasztatván, az utóbbinak mandátumát tartotta meg s azt az 1887-iki és 1892-iki választásokkor is megkapta. 1875-iki kiállítás alkalmával a nemzetközi kongresszus elnöke volt. A közgazdaság terén szerzett nagy érdemeinek jutalmául ő Felsője már 1882-ben a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. 1896-ban a garbóc-bogdányi és pétervásári kerületek választották meg képviselőjükké nemzeti párti programja alapján; a két mandátum közül az előbbit tartotta meg. Legutóbb a gönci kerületet képviselte. Azóta is tevékeny faktora volt mint törvényhozó és példatadó nemzetgazdász, földbirtokos és vállalkozó arra, hogy az öröklött nagy név mellett az egyéni kiválóság hogyan kötelezheti halála maga iránt egész nemzetét.

Mi magyarok igen sokat köszönhetünk e nagy alkotóképes gazdavezérnek. Ő mondotta ki azt a szép mondást, hogy: „Magyarország a magyaroké!” és azt is, hogy „Akié a föld, azé az ország!” Ezek a nagyjelentőségű szavak villámként terjedtek szét az országban, minden magyar érezte hatását, a szavak igazságát és ime szálló igéje lett a magyar nemzetnek, mely jeles vezérünk halála után is századokra fenmarad.

Mikor lesznek a választások.

A képviselőválasztások idejére nézve az alábbi választási naptár tájékoztat.

Választási naptár.

Április 29-én, vasárnap: Cegléd 1, Eger 1, Esztergom 1, Hajduböszörmény 1, Halas 1, Kecskemét 2, Kézdivásárhely 1, Kolozsvár 2, Marosvásárhely 2, Miskole 2, Nagy-Kikinda 1, Seps-Szentgyörgy 1, Székesfejérvár 1, Székelyudvarhely 1, Szentés 1, Temesvár 1, Ujvidék 1.

Esztergom megye 2, Szilágymegye 5, Torda-Aranyosmegye 4, Torontálmegye 11 = 43.

Április 30-án, hétfőn: Arad 1, Baja 1, Brassó 2, Békés Gyula 1, Csongrád 1, Debrecen 3, Győr 1, Gyöngyös 1, Hódmezővásárhely 1, Kassa 1, Komárom 1, Kunfélegyháza 1, Pápa 1, Pécs 1, Szatmár 1, Szeged 2.

Áraddmegye 7, Árvamegye 2, Bácsbodrogmegye 11, Baranyamegye 7, Borsodmegye 6, Beregmegye 4,

Békésmegye 2, Csikmegye 4, Csongrádmegye 2, Fejérmegye 5, Fogarasmegye 2, Gömörmegye 6, Győrmegye 3, Hajdumegye 3, Háromszékmegye 4, Hontmegye 3, Jász-Nagykun-Szolnokmegye 6, Komárommegye 4, Kolozsmegye 4, Krassó-Szörénymegye 7, Liptómege 2, Máramarosmegye 6, Nagyküküllőmegye 4, Pestvármegye 11. Pozsonymegye 8, Sárosmegye 6, Szabolcsmegye 5, Szatmármegye 8, Somogy- megye 8. Sopronmegye 6, Szepesmegye 6, Temes- megye 9, Tolnamegye 6, Turócmegye 2, Trencsén- megye 8, Ugocsamegye 2, Ungmegye 4, Vasmege 10, Veszprémmegye 6, Zalamegye 9, Zemplénmegye 8 = 246.

Május 1-én, kedden: Zenta 1.

Abauj Tornamegye 7 = 8.

Május 2-án, szerdán: Abrudbánya 1, Beszterce- bánya 1, Körmöcbánya 1, Sopron 1.

Alsó-Fehérmegye 4, Barsmegye 3, Biharmegye 12, Nyitramegye 11, Szolnok-Dobokamegye 5, Zólyom- megye 3 = 42.

Május 3-án, csütörtökön: Budapest 9, Nagyvárad 1, Szarvas 1.

Brassómege 2, Hunyadmegye 6, Mosonmegye 2 = 21.

Május 4-én, pénteken: Szeben vármegye 4.

Május 5-én, szombaton: Szabadka város 2.

Május 7-én, hétfőn: Békés-Csaba város 1.

A Tulipán-Szövetség megalakulása.

Pest vármegye díszterme a múlt vasárnap délelőtt tizenegy órakor szokatlanul tarka és színes képet tárt a szem elé. Gyönyörködtető látványosság volt a sok szép, előkelő asszony és leány, akik azért gyűltek ide, hogy hivatalosan megalakítsák a Tulipán-Szövetséget.

A tulipán-mozgalom honleányainak lelkes vezetői: gróf Batthyány Lajosné, gróf Károlyi Istvánné, özv. Bartha Miklósné, Benczur Gyuláné és Feszty Árpádné az elnöki dobogón foglaltak helyet, mellettük a mozgalom vezetőségének férfitagjai közül Batthyány Lajos gróf, Rákosi Jenő, Beniczky Lajos, Feszty Árpád, Chorin Ferenc és Lázár Pál.

Negyed tizenkettőkor Lázár Pál megnyitotta a Tulipánkert alakuló gyűlését s rövid, lelkes beszéd után Rákosi Jenőt kérte fel a gyűlés vezetésére, aki zugó éljenzés közt foglalta el az elnöki széket.

Rákosi Jenő köszöntötte a Tulipánkert gyönyörű hölgyserégét, amely kitörő lelkesedéssel kísérte a magasröptű beszéd minden mondatát.

— Nehéz feladata van — ugymond — amikor a Tulipánkert honleányait akarja lelkesíteni. Hiszen a legnagyobb lelkesedéssel jöttek ide, amelyet fokozni már nem lehet. Virágos tenger Magyarország, mióta a magyar asszonyok kitűzték a magyar tulipánt. Mikor a tulipánt föltűzzük, néma fogadalmat teszünk, hogy minden érzésünkben, egész gondolkodásunkban

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN császár és királyi udvari szállító
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. — IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat.

jelentkezni kell nemzeti mivoltunknak. Kislelkű beszéd az — ugymond — hogy kicsi nemzet vagyunk s utánaoznunk kell mindenben a hatalmas Nyugatot. Nincs kicsi nemzet, csak — hitvány nemzet! Az angol, a német is kis nemzetek voltak, de nagygyá lettek az izzó hazaszeretet jelében. A tapsvihár után, amely a beszédet követte, Rákosi Jenő megnyitotta a gyűlést s bejelentette, hogy a Magyar Polgárok Országos Szövetsége egyesült a Tulipánkert-Szövetséggel s együtt kíván működni vele. Palmer Kálmán, a gyűlés jegyzője ezután az alapszabályokról tett jelentést, amelyeket jóváhagyás végett a belügyminiszterhez küldenek föl. Rákosi Jenő ajánlatára ezután a Tulipánkert-Szövetség tisztikarát választották meg. Elnök lett: Batthyány Lajos gróf. Alelnökök: özv. gróf Andrassy Tivadarné, özv. Bartha Miklósné, Chorin Ferenc és Rákosi Jenő. Az igazgató-tanácsba 8 hölgyet és 8 férfit választottak.

Rákosi Jenő ezután átadta a helyét gróf Batthyány Lajosnak, a szövetség elnökének, aki megköszönte a bizalmat és fogadalmat tett, hogy fáradhatatlan lelkesedéssel, igaz magyar szívvvel fogja a tulipán-mozgalmat vezetni. Fél egy órakor oszlott el a Tulipánkert-szövetség gyönyörű közönsége.

Itt említjük meg, hogy Bereg vármegye hölgyei — id. Lónyai Sándornéval az élükön — szintén megalakították a beregvármegyei tulipánkertet. Ebből az alkalomból Bereg vármegyei hölgyközönségéhez lelkes hangú fölhívást intéztek, amely lényegében megegyezik a Tulipánkert-Szövetség pontozataival.

Államesiny — Szerbiában.

Belgrádból jelentik: Azok a hírek, melyek arról szóltak, hogy a királygyilkosságban részt vett tisztek önként félreállanak az utból, teljesen valótlanoknak bizonyulnak. A dologból csak annyi igaz, hogy Péter király az utóbbi időben kétségbeesett erőfeszítéseket tett, hogy az összeesküvéket rábirja e lépésre.

Minden kísérlet azonban hiábavalónak bizonyult. Péter király most nem tudja, mitevő legyen, mert a radikálisok mindkét tábora a közvélemény nyomása alatt erélyesen követeli a királytól, hogy vessen véget az összeesküvők terrorizmusának, amely a királyra, a kormányra és az egész országra ránehezedik. Az összeesküvők, akik attól félnek, hogy a radikálisok támogatásával félreállítja őket az utból, új államesinyt terveztek. Palotaforradalom útján lemondásra akarják kényszeríteni Péter királyt fia, György herceg trónörökös javára, ki testtel-lelékkel velük tart. A belgrádi helyőrségre az összeesküvők a legteljesebb mértékben számíthatnak. A kormány, mely értesülve van az összeesküvők tervéről, ennek megakadályozására az utóbbi napokban 500 csendőrt hozatott a vidékről Belgrádba és ezekre bízta a királyi palota és a katonai raktárak őrzését. Néhány nap óta a táviróhivatalt is erős csendőrségi készenlét tartja megszállva. A csendőrség a belügyminiszter rendelkezése alatt áll és így meglehetősen távol állanak az összeesküvők katonai befolyásától.

Egy orosz forradalmár halála.

— Gapon felakasztották. —

A „Manchester Quardian“ című lap szerint az orosz forradalom lánglelkű vezére, Gapon lelkes szomorú véget ért. Az önmagával is meghasonlott agitátor tudvalevőleg legutóbb az orosz rendőrség kémiszolgálatába lépett. A forradalmárok tudomást szereztek a dolgról és boszút esküdtek elpartolt vezérük fejére. Az összeesküvést e hó 10-én végre is hajtották rajta. Törbe csalták és fölakasztották egy szoba csillárjára. Gapon pár perc múlva kiszenvedett.

Gapon két hét előtt eltűnt Pétervárról. Először azt híresztelték, hogy Gapon a kormány segítségével biztos helyre menekült, később szeltében beszéltek az orosz fővárosban, hogy a tavalyi véres januári vasárnap munkásvezére Pétervár környékén rejtőzködik és még mindig kéme a pétervári rendőrségnek a munkások között. Legutoljára egy újabb verzió támadt, amely azt újságolta, hogy Gapon a múlt héten nagy titokban fölkereste egy meghitt barátját a főváros környékén s éjszakának idején, amikor ezzel a munkásvezérrel tanácskozott, bekopogtatott egy ismeretlen nő s figyelmeztette a pópát, hogy a munkásszervezetek halálraírták, mert árulónak tartják, tehát meneküljön, amíg nem késő.

A londoni „Manchester Quardian“ most hiteles értesülés alapján közli, hogy a munkáspárt vezetői Gapon fölött, Pétervár közelében egy nyaralóban. ahova az áruló vezért kicsalták, rövid tárgyalás után kimondták a halálos ítéletet s ott mindjárt fel is akasztották a munkásság árulóját. E hó 10-én Gapon egy vidéki nyaralóba csalták előbbi barátai. Beszélgetésbe kezdtek, amelyet a szomszédaszobába elrejtőzött négy, a munkásszövetséghez tartozó forradalmár végighalgotott. Megmondták Gaponnak, hogy le fogják leplezni és nyíltan tudtára adják mindenkinek, hogy kémkedésre vállalkozott.

— Allok elébe! — felelte Gapon, — mert nincs ember, aki ennek hitelt adna.

— Tanukra fogok hivatkozni — válaszolt a vendéglátó.

Gapon mosolyogva kérdezte:

— És honnan szerez ellenem tanukat?

E pillanatban az ajtó kitért és a négy forradalmár Gapon elé állt. Nyomban megragadták a szerencsétlen embert és Gapon pár perc múlva a nyaraló szalonjának csillárján függött. A kegyetlen rögtönítélők ott hagyták függni s állítólag még most is ott van.

Gapon az első orosz forradalmárok előtt mindig csak mint kalandor szerepelt, akinek névleges vezerségére a forradalmároknak szüksége volt. A magánéletben rakoncátlan természetű, hiú és felületes. Már ezért is kizárták azokból a dolgokból, amelyek akaratát és tudását kívánták. Máskülönb kiváló szónok volt, aki szavával elragadtatásba tudta ejteni a tömeget s azért volt reá szükségük a forradalom vezetőinek.

A vezetők azonban, kik majdnem kivétel nélkül külföldön élnek, csak charlatánnak tekintették Gapon, akire fontos titkot egyáltalán nem lehet

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. szám.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Alakítsunk tejszövetkezeteket.

A tejjgazdaság fejlettsége fokmérője a mezőgazdasági fejlődésnek. Utalunk e tekintetben a külföldi példákra és hivatkozunk valamennyi, mezőgazdaságilag fejlett európai államra, kezdve Ausztrián, fel egészen Svédorszáig, mindenhol azt találjuk, hogy ott, a hol gazdagság és jólét uralkodik, ott fejlett a tejjgazdaság is s a gazdák legkisebbje is a tejszövetkezetek révén élvezi az ebből fakadó előnyöket. A kis Dánia területe nem nagyobb, mint négy nagy magyarországi vármegyéé, földje pedig korántsem oly termékeny, mint a mienk s mégis ez a kis ország évenként, dacára annak, hogy tejből és tejtermékekből oly nagy a belfogyasztása, évenként Angolországba 200 millió korona értékű vaját szállít ki az ottani tejszövetkezetekből, az pedig szintén köztudomású, hogy Svéd- és Norvégország, Németalföld, Francia- és Németország, felső Olaszország és Svájc, valamint Ausztria virágzó mezőgazdaságának és gazdagságának alapja a fejlett tejjgazdaság és állattenyésztés. Azért szükséges tehát tejszövetkezeteket alakítani, hogy ott, a hol nincs a nyers tejnek piaca s ahol nem lehet minden időben, minden tejmennyiséget értékesíteni, szövetkezetben való feldolgozás útján értékesíthessük azt.

A tejszövetkezetek megalakítása igen egyszerű módon történik s hogy milyen előnyökkel jár, mutatják most már hazai példák is. Eddigél az ország 40 vármegyéjében eloszolva mintegy 500 községben alakultak tejszövetkezetek s már 50 ezer kispazda tömörült, akik abból a fölösleges tejből, melyet a háztartásban nem használtak fel, 100 ezer drb tehén után 10 millió koronát vettek be. Hazai példakkal tudjuk igazolni, hogy olyan altdödi községekben, ahol a tejszövetkezet megalakítása előtt ugyszólván egy garast sem vettek be a tejből s ahol elhanyagolt és esenevész volt a tehénállomány s nem is gondolták, hogy egyáltalán eredményt érhessenek el; a tejszövetkezet megalakításával 20—40 ezer koronát vesznek be a tejből s nem egy olyan tejszövetkezetünk van, melynek jövedelme a 60—70 ezer koronát is meghaladja. De nemcsak az az előnye a tejszövetkezetnek, hogy az eddig elkallódott tejet értékesíteni lehet, hanem a fölönyük abban nyilvánul, hogy a gazda belátván azt, hogy értékesítheti a tejet, gondozza, ápolja és jobban takarmányozza tehénét, mert azonnal megtérül a több tejpénz révén a jobb takarmányozás kiadása.

A községbeli gazdák, akik hajlandóságot mutatnak a tejszövetkezeti megalakulásra, ebbeli szándé-

kukat bejelentik egy bizalmi férfinak, aki rendszerint a lelkész, ottani birtokos, jegyző, gazdatiszt, tanító vagy bármely értelmes gazda. Ha a bejelentett tehének száma 150 drb, akkor már megalakítható a szövetkezet. Rendszerint úgy szokott lenni, hogy a gazdák egy része tartózkodik s csak akkor lép be, amikor látják, hogy a szövetkezet megalakult és üzembe helyeztetett. Amint látják, hogy az első hónap elteltével a szövetkezeti tagok a beszolgáltatott tejért pénzt kapnak, azonnal belép minden tehéntulajdonos.

A tagok minden egyes tehén-üzletrész után befizetnek 1—2 koronát, bérelnek alkalmas helyiséget, vagy ha nagyobbak ígérik a szövetkezet, külön épületet emelnek, a tejjgazdasági gépeket meghozatják rendszerint 1½ éves hitelre valamely gépgyárostól, a készitendő vajat vagy tejszint szerződés ellenében eladják s ha mindezzel elkészültek, akkor üzembe helyezik a szövetkezetet. A befolyó jövedelemből első sorban levonják a költségeket s a fenmaradó összeget a beszolgáltatott tej arányában kifizetik. A földművelésügyi miniszterium támogatja a kispazdákat a tejszövetkezet megalakításának teendőiben akként, hogy az országos tejjgazdasági felügyelőség (Budapest, földművelésügyi miniszterium) útján kiosztja a megalakításhoz szükséges nyomtatványokat, alapszabályokat, jegyzőkönyv- és cégjegyzésre vonatkozó mintákat, sőt magát a megalakítást is eszközli; továbbá ajánlja a tejjgazdasági gépgyárosokat, megbízható vajkereskedőket és az üzemmegindításhoz díjmentesen vajmestert küld a községbe, aki megtanítja a szövetkezet igazgatóságát és az alkalmazottat az összes teendőkre. Csakis a gazdák hajlandóságán és akaratán múlik, hogy a tejszövetkezet minden olyan községben megalakuljon, ahol megfelelő a tehénlétszám, mert a tejnek vaj vagy tejszín alakjában való értékesítése nem okoz nehézséget, miután vajat ugyszólván korlátlan mennyiségben szállíthatunk ki a külföldre, különösen ha arról gondoskodunk, hogy az ottani követelményeknek megfelelő mennyiséget termeljünk.

Szociálista programok.

Bernát István közgazdasági író, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója tollából ily címmel igen figyelemreméltó könyv hagyta el a sajtót.

A szociálista törekvések elleni védekezés szükségét már nálunk is érzi a társadalom, ennek dacára kevesen vannak, akik a szociálista mozgalom történetét, irányát, különböző alakjait és kívánalmait alaposan ismernék. Hézagpótló munkát végzett tehát a szerző, amidőn e művében szigorú tárgyilagossággal vázolja a külföldi régi és újabb mozgalmakat és apróra kimutatja, milyen viszonyban állanak ezekkel a magyar szociális törekvések. Miután bemutatja a szociálisták ideálját, első sorban ismerteti!

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyujt tagok és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
 elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad:
Husneműket, füstölt
húst, vadakat, szárnyase-
ket — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vajat, halat,
burgonyát, káposztát, zöld-
ségféléket, gyümölcsöt stb.

szerző a külföldi programokat, Lassalle és Marx eltérő felfogását, a góthai, erfurti részletes programot és az angol, a francia, belga, osztrák és magyar szociálisták programjait.

Elemezi a programokban kifejtett kívánságok eredetét, mindenekelőtt megmagyarázva, mi értendő szociálisták, illetőleg szociáldemokrácia alatt. Proud-hon, Lassalle és Marx munkáira utalva bemutatja a szociálisták főtételeit és felveti a kérdést, vajjon azok a bajok, amelyekről a szociálisták beszélnek, nem orvosolhatók-e másként, mint a társadalmi és állami rend felforgatásával? Vajjon milyen lenne a szociálisták által megteremtendő új állam? Erre sem Dietzgen, sem Kautsky nem ad kielégítő választ.

Szerző rajzolja a tőkés és munkások viszonyát a külföld államaiban és reámutatva a régi magyar állapotokra, kérdi, hogyha a szociálisták tényleg tőkéhez akarják juttatni a munkást, miért nem gondolnak a szövetkezetekre, amelyek legjobban megmentik a kisembert a kizsákmányolástól? Meggyőzően bizonyítja be, hogy a szociálisták terjedésének útjában akadály az agrárkérdés. A paraszt a szociáldemokráciának csak úgy nyerhető meg, ha nem emlegetik előtte a fő tantételt, a birtok szociálizálását és áttérve a magyar szociálista mozgalom vázolására, reámutat szerző arra, hogy a szociálista tanok terjedése a földmivelő nép között csak úgy volt elérhető, hogy a szociálisták eredeti programjuk ezen főtételétől eltértek vagy azt legalább is nem emlegetik.

Külön foglalkozik szerző a magyar szociálista pártokkal: a nemzetközisekkel, az ujjászervező szociálistákkal és a Várkonyi-Achim 48-as szociálista párttal. Bemutatja a magyar szociáldemokraták és a többi pártok programokba foglalt követeléseit s miután ezeket bírálva, számtalan tévedéseikre, sőt mulasztásaikra utal, kifejti, mik voltak a szociálisták sikerének tényezői és reámutat arra, hogy a külföldön a németek kivételével, különösen az angolok, franciák és belgák mindinkább lemondanak arról, hogy az összeomló társadalomra spekuláljanak s mindinkább igyekeznek javító társadalmi munkát folytatni a munkásosztály érdekében. Ennek a fejlődésnek a magyar szociálista pártok sem fognak ellentállhatni. A szociáldemokrácia mai elterjedését a szabadságnak, a felszabadult vágyaknak köszönheti, de ugyanez a szabadság fogja korlátok közé szorítani és valódi értékére leszállítani, mert ha a szociáldemokrácia törekvései valóra válhatnak, éppen saját despotizmusa lenne a szabadság legnagyobb ellensége. Bernát István értékes munkája a „Patria“ irodalmi vállalat könyvkiadó hivatalában kapható. Ara 2 kor. 50 fillér.

Szövetkezet a magyar iparért. A Töketerebes és vidéke fogyasztási szövetkezet körlevélben tudatta tagjaival, hogy az igazgatóság elhatározta, hogy a lehetőséghez képest üzlete forgalmából kirekeszt minden külföldi árut és azokat, ha netalán pár fillérrel drágábbak is, a magyar ipar kevésbé fejlett volta miatt talán ha nem oly tökéletes minőségben is — de magyar gyártmányú árukkal fogja a lehetőség szerint pótolni. Utasította üzletvezetőjét, hogy a külföldi, de különösen osztrák kereskedőkkel és gyárosokkal főtartott összeköttetést azonnal szüntesse meg és készítsen az osztrák utazóknak „tilos a bemenet“ felirású táblát és azt a szövetkezeti helyiség utcai falán feltűnő helyen helyezze el. Ezek után felkéri tagjait, hogy a szövetkezetet törekvésében és akkor is támogassák, ha a boni gyártmányú áruk minőségében netalán különbséget találnának.

• MI UJSÁG? •

József főherceg emlékezete. A Magyar Tudományos Akadémia József főherceg emlékezetére, aki tiszteletbeli tagja volt, május 20-án, vasárnap diszülést tart. Az ülésre az Akadémia elnöksége meghívja a királyt is, miután az uralkodó akkor már Budapesten lesz, valószínűleg el is fog arra menni. Részt fog venni az emlékünnepen az elhunyt főherceg fia, József főherceg is családjával és udvarával, továbbá a kormány tagjai és a honvédség vezérkara. A diszülésen Berzeviczy Albert mond elnöki megnyitó beszédet; József főherceg életét és tudományos munkálkodását Ponori-Thewrewk Emil méltatja s Hegedüs István erre az alkalomra irt ünnepi ódáját szavalja el.

Verhovay Gyula meghalt. Verhovay Gyula hírlapíró és földbirtokos meghalt Battonyán, ahol már évek óta visszavonultan élt. Utolsó évei esedekesek voltak, de annál zajosabbak az előbbieik. Sátoraljauhelyen született 1848-ban. Jogi tanulmányait Budapesten folytatta s a honvédelmi miniszteriumban nyert szerény alkalmazást. 1875-ig az Ellenőrnek volt munkatársa s lendületes vezérekkel feltűnést keltett. A török tüntetések idején a népgyűléseken is szerepelt. Egy ilyen tüntetés alkalmával lázítás címen elfogták, de elegendő bizonyítékok híján fölmentették. 1879-ben Függetlenség címen új napilapot indított. 1880. június 10-én volt báró Majthényi Izidorral amaz emlékezetes párba, amelyben súlyosan megsebesült s amely a Nemzeti Kaszinó elleni tüntetésekre adott alkalmat. 1878—1887-ig Cegléd városát képviselte az országgyűlésen. A híres tiszai pör és az azt követő társadalmi mozgalmakban élénk részt vett Istóczy Győző társaságában, mint az antiszemita áramlatnak vezére; lapját, a Függetlenséget is határozottan antiszemita programmal szerkesztette. Még hivei is elidegenültek tőle, amikor azt a vádat emelte ellene az ügyészség, hogy a bukovinai csángók számára összegyűjtött pénzt hűtlenül kezelte. Lapja is megszűnt. Miután a vád alól a Curia is fölmentette, ismét hírlappal, röpiratokkal próbálkozott, de kevés sikerrel. Évek óta felesége birtokán, Battonyán élt visszavonultan.

Kézrel elkapott bomba. Keller gróf ezredparancsnokra Kalischban egy bombát dobta. A gróf, mintha csak labda volna, elkapta kezével a bombát, amely így nem robbant fel s Keller gróf sértetlen maradt.

Ne vándoroljunk ki! Nagy reményekkel indult egy pár csoport munkás Obecséről is nagy Németországba, hogy ott munkát kapjanak és pedig jól fizetett munkát. Persze az ügynökök élénk színekkel és rózsás reményekkel kecségtették népünket és ezek felültek annak. Most azután egy szomorú tapasztalattal gazdagodva tért vissza három csoport munkás és panaszozik, hogy mennyire félre lettek vezetve, hogyan lettek becsapva. Elbeszélésük szerint rossz lakás mellett a táplálkozásuk is nem kielégítő és a nagy terhes munka mellett alig kereshettek többet naponta mint 60 krajcárt. Ennyit, sőt többet ide haza is megkereshettek és legalább itt vannak az édes haza ölen, a szülői föld megszokott légkörében ismerősök, jóbarátok közepette, ahol találnak ré-ztvevő szivre s nem tekintik mégsem őket úgy, mint dolgozó jószágokat.

Ott csak szám szerint ismerik őket s nem mint lelkes embereket. Ebből a szomorú tanulságból ki-ki levonhatja az okulásait.

Az elhagyott gyermekekért. A fővárosi közönség figyelmét nem kerülte el az Országos Gyermekvédő Ligának rendkívül feltűnő plakátjai, amelyeken a gyermeknapot hirdeti. Sokan nem tudják, mi az a gyermeknap, bárha az külföldön már rég ismeretes intézmény. Az általános gyermeknap tulajdonképpen arra való, hogy ezen a napon a közönség minél nagyobb arányban vásároljon a kereskedőknél és viszont a kereskedők a nagyobb forgalomhoz mérten engedményeket juttatnak a gyermekvédőalap javára. A berlini gyermeknap pl. több mint 200,000 márkát jövedelmezett és nem sokkal kevesebbet Bécs városnak a gyermeknapja, ahol a kereskedők maguk kezdeményezték a gyermeknapot. Remélhetőleg a budapesti gyermeknap is sikerülni fog.

A darabont főispán kocsija. A debreceni híres főispánfogadásból pör lett, amelyet a nagyváradai törvényszéken fognak letárgyalni. Az ügyre vonatkozó „bűnjelek“ közt egy rendkívül érdekes is van, a pörüljárt darabont-főispán, Kovács Gusztáv, halottas kocsija, amelyet a debreceni vizsgálóbíró szintén a nagyváradai ügyészség rendelkezésére bocsátott. A halottas kocsit pénteken érkezett meg Nagyváradra, ahol azonnal átadták az ügyészségnek. A halottas kocsit annak rendje és módja szerint számot kapott és benyújtották a bűnjelekről vezetett lajstromba. A kocsit a főtárgyaláson is szerepelni fog és bizonyára elsőrendű látványossága lesz a tárgyalás kíváncsi közönségének.

A rikkancs boszuja. Ruzitska József tizenhárom esztendő ujságárusnak a budapesti Vigadó-tér előtt levő csavargózós-állomásnál volt a rendes „posztja“. Ujpesten lakott, onnan járt be mindennap, hogy az ujságárulással megkeresse kenyerét. A napokban vetélytárs jelentkezett a poszton Varga István tizenhárom éves fiú személyében. Ez fölötté dühössé tette Ruzitskát, aki megfenyegette Vargát:

— Kotródj innen, mert beledoblak a Dunába. Ez az én régi posztom, ne rontsd a keresetemet.

Varga azonban nem törődött a méltatlankodással, hanem tovább kínálgatta a példányait. Ruzitska erre annyira kijött a sodrából, hogy vetélytársát hirtelen derékon kapta és tényleg beledobta a vízbe. A fiú kétségbeesetten kapálózott, de az ár egyre beljebb sodorta. Szerencséjére észrevette a jelenetet néhány bátor ember s ezeknek nagy fáradsággal sikerült kimenteni a fuldokló fiút. Ruzitskát bekisérték a főkapitányságra s megindították ellene az eljárást emberölés kísérlete címén.

Letartóztatott leánykereskedő. A panaszos határrendőrségi kapitányságtól április 11-én előkelően öltözött nő kért utiigazolványt. Lestyánszky határkapitánynak a nő gyanusnak tűnt fel s elhatározta, hogy megfigyeli. A határrendőrségi biztosok szemmel tartották a nőt, aki másnap korán reggel megjelent a dunai elővesztéglő hajóállomáson két fiatal leánnyal, akiket át akart vinni a határon. Bódy határrendőrségi biztos letartóztatta és a kapitány elé állította őt. A kapitány a vizsgálatot nyomban megindította. Kiderült, hogy az asszony Jarkovácski Llyubica leánykereskedő. Kihallgatása után 10 napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélték.

Letartóztatott községi előljáróság. A titeli csendőrség egyik járó óre egy régebben elkövetett lopásban új nyomozást kezdett és több embert a község házára rendelt. Petrovics Száva községi bíró az esküdtekkel

együtt megbotránkozott ezen és a csendőrséget a község házáról ki akarta utasítani. Az előljáróság fellépésére Pálfi Gergely járásörmester a helyszínére ment. A lakosság a község háza elé sereglett s az elfogott emberek szabadonbocsátását kérte és a csendőrséget fölhevítve, hogy a község házat hagyja el. A csendőrség és a rendőrség hiába szökött föl a tömeget szorongatással szétverte és segítségért táviratozott. A segítség megérkezésekor a bírót és három esküdtet és még tizenhat embert letartóztatott és átadta őket a titeli kir. járásbírósnak, ahonnan kihallgatásuk után szabadon bocsátották őket. A tömeg szétesése közben az egyik csendőrt egy téglával megdobták.

Nagy tüzvész Abauj-Tornamegyében. Abaujmegye egyik legvirágzóbb községét, Alsóvadász nagyközséget tüzvész pusztította el. A tűz kitörésekor óriási szélvész támadt, mely a szikrákat és az égő házról a tüzes zsaratnokot a szomszéd házakra hordta, úgy, hogy csakhamar a község nagyrésze lángokban állott. Az oltás a nagy szélviharban csaknem lehetetlen volt és több órai nehéz munka után sekerült csak a tűz továbbterjedését megakadályozni. Így is 120 lakóház és melléképület lett a tűz áldozatává. A kár több mint 200,000 korona, melynek csak nagyon kis része fog megtérülni, miután a leégett házaknak csak nagyon kis része volt biztosítva. A tűz keletkezésének oka ismeretlen. Valószínűleg gyújtogatás okozta.

Merénylet Loubet ellen. Csak most tudódott ki, hogy közvetlenül, miután Loubet az elnökségtől visszavonult, merényletet kíséreltek meg a köztársaság volt elnöke ellen. Párisból táviratozzák, hogy Loubet hivatalának átadása után szülővárosába, Montelimarba utazott és otthon tartózkodott, amikor Jossand adószedő a montelimari híres nyaraló földszinti ablakában, Loubet hálószobája mellett bombát talált, a melynek kanóca égett. Az adószedőnek volt annyi lélekjelenléte, hogy kiszakította az égő kanócot és a kutba dobta. A bombát Párisba vitték és a városi laboratóriumban konstataáltak, hogy nagyon veszedelmes volt. Ha fölrobbant volna, akkor a montelimari nyaralóból kő kövön nem maradt volna. A párisi rendőrség titkolja a merényletet.

Leány férfiruhában. Egy pécsi cigánybandából ezelőtt két évvel egy fiatal kisbögös került Budapestre Kóródi Béla néven. Igen ügyesen kezelte a kisbögőt s játékát nagyon megszerette a közönség. Egy cigányasszony nemrég beleszeretett a kisbögősbe s a minap kerekén kijelentette az ura előtt, hogy elhagyja és a kisbögőt fogja boldogítani igaz szerelmével. A kétségbeesett férj ekkor a rendőrséghez fordult, mely azután kiderítette, hogy a kisbögös nem férfi, hanem leány s Kóródi Róza a neve.

Magyar táncok Berlinben. Kinszky Károly, egy kassai gazdag magyar nemes, ötezer koronát adományozott a németországi táncosok egyesülete berlini akadémiájának, Kinszky-alapítvány gyanánt, hogy ennek kamatjait évente az a táncosok kapja, aki az akadémián a magyar táncokat tanítja. Ez idén München Pál, az akadémia igazgatója, Saphir M. Imre budapesti táncosnő bízta meg a magyar táncosok tanításával, aki csak nemrég kapott a párisi táncosnői akadémián is oklevelet. Az akadémián a magyar táncosok nagy sikert arattak, és az igazgató szép ünnepség keretében személyesen nyújtotta át Saphirnak az ez évi jutalmát az alapítványból.

Darányi miniszter beteglátogatóban. Mult hét csütörtök-jén a gazdaszövetség ülésén *Darányi* földmívelési miniszter is megjelent. Az ülés után *Darányi* miniszter *Desseffy* Aurél gróf, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke társaságában meglátogatta *Forster* Géza OMGE. igazgatót, aki huzamosabb idő óta ágyban fekszik. A betegre jó hatással volt a kitüntető látogatás.

Mennyi lóhúst fogyaszt Budapest? Március 31-én volt félesztendeje, hogy a székesfőváros területén a lóvágást s a lókolbászgyártást megkezdték. A lóvágás ez idő alatt hónapról-hónapra emelkedett s az idén márciusban már több mint kétannyi lovat vágtak le, mint tavaly októberben. Levágtak októberben 222, novemberben 276, decemberben 341, januárban 425, februárban 464, márciusban 449 darabot, vagyis összesen levágtatt 1905. évben 3 hónap alatt 825 darab 340,040 kilogramm élősúlyban, 1906. évben 3 hónap alatt 1338 darab 543,280 kilogramm élősúlyban, összesen levágtak 2163 darabot 883,320 kilogramm élősúlyban.

Forradalmárok a föld alatt. Oroszországban a szaliáni ezred töltnyraktára alatt ma véletlenül mintegy kétszáz méter hosszú, a szomszéd házhoz vivő földalatti folyosót találtak, amelyben kordék, kocsik és különféle eszközök voltak. A földalatti folyosó pompásan van felszerelve elektromos csengetyűkkel és szellőztető készülékkel. A jelzőkészülék a szomszéd ház harmadik emeletén lévő szobában végződött, ahol különféle szerszámok és proklamációkat találtak. Átkutatták a ház többi lakásait is, de semmi gyanusát sem találtak. A ház tulajdonosa kijelentette, hogy azt a szobát, amelybe a készülék vezet, három ismeretlennek adta bérbé. A háztulajdonost több más személylyel együtt letartóztatták. Már csak néhány óra hiányzott ahhoz, hogy a folyosó teljesen elkészüljön.

Ágyuostrom egy ház ellen. Palaestro algiri városkában a hatóság le akart tartóztatni egy Martin nevű gyarmatoszt, aki okirathamisítással volt vádolva. Martin azonban bezárkózott a házába és nemcsak ellenszegült a hatóság parancsainak, hanem fegyverrel és dinamitbombákkal még a házához való közlekedést is lehetetlenné tette. A házat előbb rendőrség, majd gyalogos katonaság zárta körül és ostromolta. Martin azonban sűrűn lövöldözött vissza, hogy az ostrom nyole egész napon át eredménytelen volt. A francia körtársaság végre tüzérséget rendelt ki, mely Waack őrnagy vezetése alatt a háztól egy kilométernyire állott fel ágyujával. Miután az előintézkedések meg voltak téve, a tüzérség parancsnoka tüzet vezényelt. Az első lövés a ház jobb oldalát találta el s néhány újabb ágyulövés után felgyult, majd összeomlott. Ekkor a katonaság óvatosan behatolt a ház törmelékei közé, ahol csakhamar megtalálták Martint, arccal földreborulva, holtan. Ugy látszik, hogy az ostrom a pincébe vonult, mert feje egészen fehér volt a ráomlott vakolattól; teste össze volt roncsolva.

Ujabb háboru Oroszország és Japán között. Basenov ezredes, mint Pétervárról jelentik, aki a keletázsiai viszonyok alapos ismerője, emlékiratot nyújtott át a vezérkarnak, amelyben elkerülhetetlennek mondja, hogy Oroszország Japánnal másodsor is háboruba ne keveredjék. Basenov az első orosz-japán háborút már 1897-ben előrelátta és ugyanakkor Oroszország vereségét meg is jövendölte. A másik orosz-japán háboru — mondja Basenov — hat éven belül egészen bizonyosan ki fog törni, Japán nem fog husz évig várni, amíg Oroszország új erőt gyűjt. Hadserege és flottája készenlétben, Anglia szövetsége pedig biztosítva van. Japánnak feltett szándéka, hogy Oroszország egész partvidékét a távol keleten, Kamcsatkát is beleértve, mindenáron meghódítja.

Hárem belseje.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A máktermesztés.

A mák nemcsak jól jövedelmező növény, de egyzersmind talajjavító is, mert utána a föld teljesen gyommentesen marad és porhanyó, akárcsak a takarmánynak lekaszált zabosbükköny után. Mindenféle gabonafélének kitűnő előveteménye, különösen búzának és árpának. A mák oly jövedelmező, hogy annak termesztése jóval nagyobb figyelmet érdemelne, mint a milyenben gazdáink részesítik.

Legjobb a zárttoku kék francia mák, mely talajban nem válogatós, fő az, hogy az elkészített talaj kellően porhanyó legyen, nem pedig göröngyös, mert akkor az igen apró mag kelése hiányos lesz.

Vetés előtt vastogasokkal alaposan meg kell fogasoltatni a talajt, fogasolás után könnyű tövisboronával eltöviseltetni; töviselés után sorvetőgépekkel lesz elvetve a mák és utána lehengerezve. A sorok egymástóli távolsága 12—14 hüvelyk.

A mák művelése eléggé egyszerű; kikelés után, mikor negyedik levelében van, a sorokat keresztirányban megfogasoltatjuk, ezáltal nemcsak azt nyerjük, hogy felkapálás formában részesítjük a növényt, de az egyezés költségét tetemesen csökkenthetjük.

Egy hétre a fogalás után kézi Planet-kapával megkapáljuk a mákot, ezt pedig 8—10 nap múlva az egyezés követi. Egyezés után egy hétre kézi kapával megkapáljuk a máknövény környékét és ezzel az egy és eléggé gyors kézi kapálással befejeztük a mák munkáját, kivéve ha esetleg gyakori esőzés esetén a sorok közé gyomosodni kezd, úgy még egyszer kézi planettel járjuk meg a táblát. Kétszeri planet és egyszeri kézi kapáláson kívül semmiesetre sem kell több kapálást eszközölnünk a máknál, mert az később rohamosan fejlődik és az előbuvó gyomokat elöli. Így tehát, ha az első kapálást kellő időben végezzük úgy nincs mit félnünk attól, hogy a mák elgyomosodjék.

Mikor a mák megérett, kezdetét veszi a szedése, mi igen egyszerű. Ezt 12—15 éves leány és fiukkal végeztetjük, kik a mákot száraztól kitépik, markokra rakják s minden 4 gyermek után egy férfi vagy nő napszámos a markokat kékébe köti és kupakba rakja.

Míg a mák harmatos, szedni nem szabad, be kell várni teljes felszáradását, mert kékébe kötve és kupba állítva, a közepre eső kékék nem tudnak kellőleg kiszáradni és így penészt fog, mert a mák e tekintetben kényes.

Mikor a mákfejek teljesen szárazak, annyira, hogy összenyomva összeroppannak, kezdetét veszi a fejtés, mit én következőképpen végeztem. Ponyvákat terítetttem szét, aztán ügyesebb gyereknapszámosoknak kis kézi baltát adtam, amelylyel egy darab fán a mákfejeket száráról levágták. A fejtést kézi tengermorzsoló-géppel végeztettem, mi rendkívül gyorsan és tökéletesen ment.

Átlag magyar holdanként 675 kg. teljesen piacépes mák termett, melynek métermázsáját 50 koronával adtam el rendesen és így adott egy magyar hold bruttójövedelmet 337 korona 50 fillért. Az összes művelési és befektetési költség volt magyar holdanként 124 korona 17 fillér, maradt tehát tiszta jövedelem magyar holdanként 213 korona 33 fillér.

A mákot, bármily nagy mennyiségben természetjük

is azt, értékesíteni mindég jól tudjuk; az a fő, hogy az kék francia zárttoku mák legyen és jól ki legyen szárítva, mert különben nem lesz piacképes, ami magától is értetik.

Vetőmag egy magyar holdra, sorvetőgéppel vetve 2¹/₂ kilogramm.

A paradicsom mezei termesztéséről jövőre fogom közölni szerzett tapasztalataimat és annak nagyjelentőségű jövedelmezőségét. Szabó Géza.

A hamisított méz felismerése. Lelkiismeretlen mézárúsítók a mézet liszttel, keményítővel, sziruppal és más idegen anyagokkal szokták hamisítani, amit úgy lehet fölismerni, hogyha a mézet fölmelegítjük. A tiszta méz fölmelegítve folyékony és átlátszó, míg az idegen anyagokkal hamisított méz sűrű, szivós és zavaros. — Ha a méz liszttel, vagy keményítővel van hamisítva, azt még úgy is felismerhetjük, ha egy kevés mézet hideg vízzel összekeverünk s néhány csepp jód-vizet öntünk belé s ettől a méz — ha hamisítva van — lilaszint fog kapni.

Allatképünkhöz. Mult évfolyamunk karácsonyi számában már néhány képen bemutattuk a budapesti XXIX-ik luxuslővásáron első díjat nyert kettősfogatokat, most a vásár fenyőpontját, az első díjat nyert, négyest mutatjuk be. A fogat Tisza Kálmán gróf tenyészetéből került ki, aki hazánk neves lótenyésztői egyike. A gyönyörűen és kellő szakismerettel összeállított négyes méltó feltűnést keltett a kiállításon és a bíráló bizottság nem is ítélhette a díjat másnak, mint éppen Tisza Kálmán gr. négyesének. A képet a vásár színhelyén, a „Tattersall”-ban vették föl, amint a kocsis éppen indítani akar.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

! Mezőgazdák különös figyelmébe! !

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélananyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczel-ekfejej.

Pánczelaczel-kormánylemez.

Magasított aczélékefejej.

Porvédő kerekek.

Aczel gerendely.

Csak kiuámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú magyar gyártmány fe-lülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Sürgőnyczim: „AGRARIA“ Budapest.

Falusi sokadalom.

— Egy budapesti fiu levele. —

Sokadalom, lakodalom, nincsen akkor beteg asszony, — mondotta ma a mesemondó Rigó András, mikor elindultunk a sokadalomba.

Mert, édes budapesti barátom, a Székelyföldön sokadalomnak hívják az országos vásárt s ez oly nevezetes esemény, hogy csak a nagy betegek maradnak otthon. A falu, mely máskor szinte néptelen (a ki csak munkaképes, kint a mezőn), most egyszerre megnépesül, megelevenedik.

Már napokkal előbb megérkeznek messze vidékről a gyölesos tótok, rettentő nagy szekereken, felütik a sátrát s nagy szorgosan kirakodnak. A hosszú deszkapadon kiterítve a mindenféle fehér és tarka vászon, nyári, téli kendő, odébb a mézeskalácsosok helyezkednek el: akkora kalácsok nyújtózkodnak a padon, mint a lábam; köztük szinte szégyenkezve huzódnak meg a kis karika formájú kalácsok, a kardoskák: csak egy krajcár a darabja, csak.

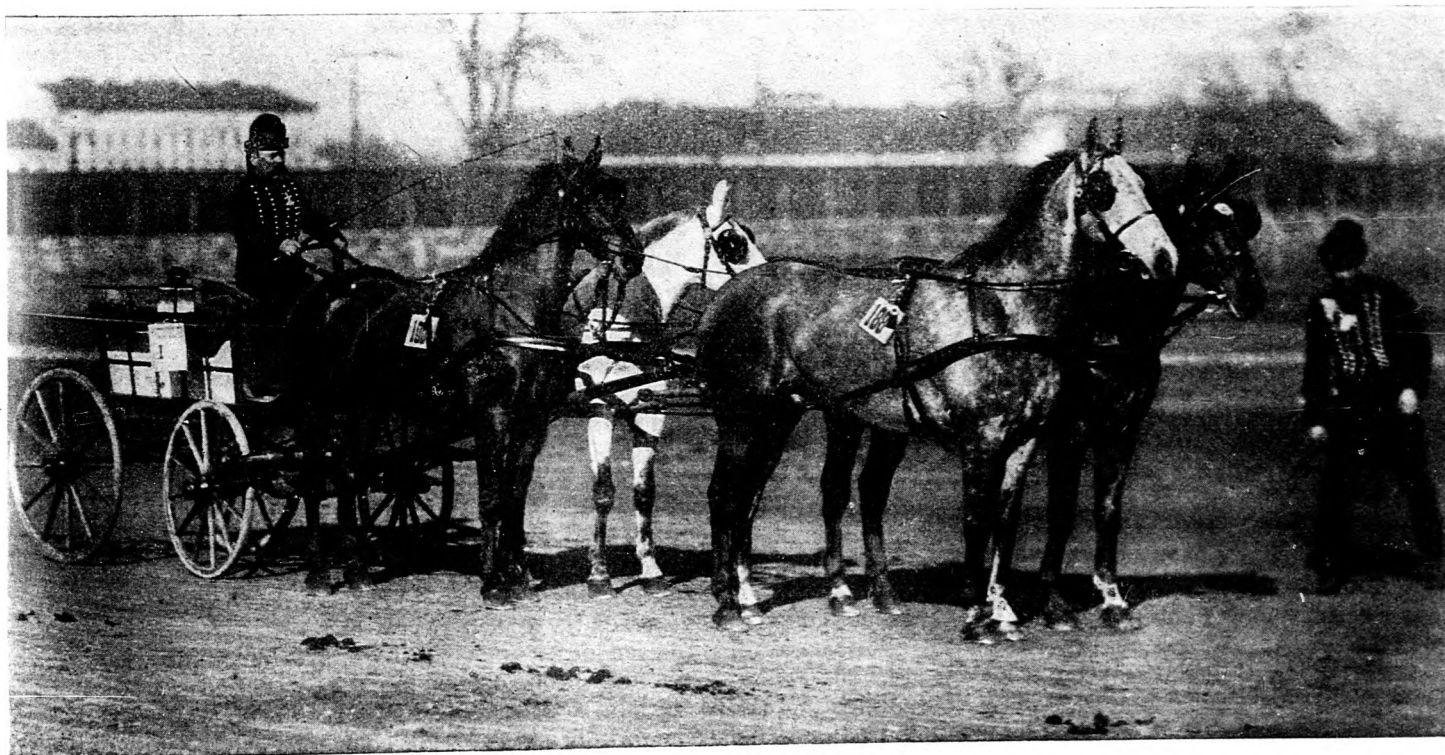
Megérkezett a forgókomédiás is. Reggeltől estig ott settenkednek a falubeli gyerekek, nézik, csudál-

ják, mint a falovakat fölszerelik. Hej, de szeretnének rájuk pattanni! De nem lehet ám ingyen mint a réten.

Egy másik csapat gyerek egy deszkapodé előtt ácsorog. Nem látnak egyebet, csak a nagy dobót, a trombitát, a komédiást meg a családját, amint ki s bejárnak, nézik az eget, vajon szép idő lesz a vásár napjára. De mi van bent? Hiszen majd csak bejutnak a vásár napján, addig kunyorálnak, hogy édes anyó beviszi és megláthatják a számoló lovat, az okos szamarat s a bódé egyéb csudáit.

Hátha még a panorámába is bejuthatnának s ottan sorba bekukucskálhatnának a kerek üveglencséken, melyek csuda nagy képeket mutatnak: Budapest utcáit, tereit, körutjait, amint nyüzsög rajtok a sok cifra nép. (Ez csak az igazi sokadalom!) Es látnak rettenetes háburus képeket: egyik részen a japánok, másik részen az oroszok, szinte hallani lehet a puskák ropogását, az ágyuk dörgését.

Beérünk a sokadalomba, de kocsink alig tud előbbre haladni. Ki kocsin, ki gyalogszerrel gomolyog a nagy

Tisza Kálmán gr. I. díjat nyert négyesfogata az 1905. év XXIX. luxusslávárán.

sokaságban. Van lárma, kiabálás, eserregés, puffogatás, nevetés, veszekedés, összevisszaság: ez mégis más sokadalom, mint amit Budapesten látsz, édes barátom. Itt csak kétféle ember van: eladó és vevő.

Külön sorban állanak szekereikkel gazduramék, a kik búzát, rozst, árpát, zabot hoztak be. Egy-két zsákot felállítanak a szekér végéhez s a vásárosok sorba nézik a zsákokat: mi van benne. Van alkudozás, de milyen. A kinek venni kell, mindent drágál, aki elad, ritkán van megelégedve.

Mennyi verejtéket hullattak gazduramék, míg ide, a piacra jutott a piros szemű buza. Mennyit rettegtek vihartól, jégesőtől, tüztől! Nem esuda, ha erősen tartják a buza árát. De végre is csak engedniök

— Ez osztán nem! — nyugtatja meg az édes anyját Gyurika.

Pedig mintha kényesen, lábujjhegyen járna Gyurika. Persze, hogy szorit a csizma, de letagadja, mert attól fél, hogy csizma nélkül marad.

Odébb a kalapos mestereknél áll nagyban a vásár. Hányszor felpróbálnak egy-egy kalapot. Simogatják kívülről, háromszor-négyszer megnézik belülről: mi van belé nyomtatva. Aztán forgatják, pörgetik, nyomogatják, fölteszik, loveszik, újra fölteszik s kisül a végén, hogy akárcsak bátyámuram meg öcsémuram fejére szabták volna.

De nini, a „repülő“ boltosok! Egy ponyvára kite-ritve mindenféle tarka kendő. Dali veres, hopikék,

Csigaszedők.

kell valamit, mert különben ők meg miből vásárolják össze a mindenféle holmit? Így gondolkoznak né-némasszonyék is, akik egy másik sorban rakodtak ki libával, csirkével, kacsával. Ezeknek az árából telik ki Agnesnek a tulipiros kendő, a kaláris gyöngy, Gyurkának a csizma, a kalap, gazduramnak, néné-asszonynak is csak kell valami, vesznek is, ha jut a buza meg a libák árából. Első a gyermek. Rájuk gondol az anyai sziv. A szülő marad legutoljára.

Szent Kleofás! Mennyi csizma meg cipő lóg hosszú sorban a rudakon! A szárát, fejét, talpát, sarkát végig tapogatják, becsméri a vásárosok, bosszantják a becsületes csizmadia mestereket, míg végre is megalkusznak. Aztán Gyurika behuzódik a sátor alá, leül a ládára, felpróbálja a csizmát.

— Szorit-e, édes fiam? — kérdi az anyja

látatlan szín. S minden kendő csak huszonöt krajcár, csak, csak, csak! Ezerszer meg ezerszer kiáltja a jó torku repülő boltos: csak huszonöt krajcár, csak, csak, csak. Hát ha csak annyi, ki ne venne egyet, de még kettőt is.

A mézeskalácsos sátrak előtt legtöbbször a leány meg legény. Haj, Istenem, azok a szivalaku pogácsák, melyeken szép képek s a képek alatt apró versikék! Ilyet hogynem venne legény a leálynak, a leány a legénynek! Vesznek ám az örögeknek is, még pedig puha mandulás pogácsát. Ez az igazi pompás pogácsa: csak úgy omlik szét a szájban.

Minden sáturnak akad népe. Bezzeg a „Lacikonyhák“ sem üresek. A forró zsirban sutorog a cigánypecsenye, a padokra letelepednek bátyámuramék, né-némasszonyék, hogy egy kicsit falatozzanak s borral

vagy mézes pálinkával leöntsek torkukról a port. Egy pár szál cigány is akad, cincognak össze-vissza mindenféle nótát, rettenetes fülsértőn, de az így éppen jól van. Akinek sérti a fülét, menjen odébb.

A sokadalmi zsbongáson keservesen, szivrohatóan sóhajt végig a béna, vak koldusok éneke: adjanak, adjanak szegény vak koldusnak! Minden krajeár, ami a eserép esuporkába esik, csak egy szalad a hosszú áldás a jó szívé adakozó fejére. Azon veszem észre magamat, hogy fogyatékan van a pénzem. Ki állaná meg, hogy minden esuporkába ne vessen egy krajeárt. Szép arany hajas babát ígértem a hugomnak, de ha csak édes apa nem pótolja a pénzemet, legföljebb, ha egy sipot veszek neki. Örül ő majd ennek is, ha megmondom, hogy a koldusoknak adtam a pénzemet.

Az már igaz, hogy a forgó komédiára sem jutott. Sebaj, majd kipótolom a Városligetben. A talián ruhás komédiás is hiába csalogat: tessék, tessék besétálni, csak öt krajeár, nem nézem meg, mint kinozza a kis lovát, meg az okos szamarát. Elmarad a pamoráma is. Láttam én már eleget s még látom Budapestet a maga valóságában. Nesze, szegény béna koldus, még egy krajeár.

Mi már délben hazatértünk a vásárról, édes barátom, de rajtunk kívül nem sokan. Ha vásár, hát legyen vásár, mondja a falusi nép. S faluhelyen (már ott is csak a nagyobb falukban) esztendőben három-négy sokadalom szokott lenni: ünnep hát ez a népnek. A vásáros helytől messze lakók hónapokra összevásárolnak minden elgondolható szükségest; ki tudja, mikor jutnak el még sokadalomba.

Mi más a városi élet, ugy-e bár. Ott mindig sokadalom van. Itt minden évszakra esik egy. Hanem aztán akkor — hogy is mondja mesemondó Rigó András? — sokadalom, lakodalom, ninesen akkor beteg asszony.

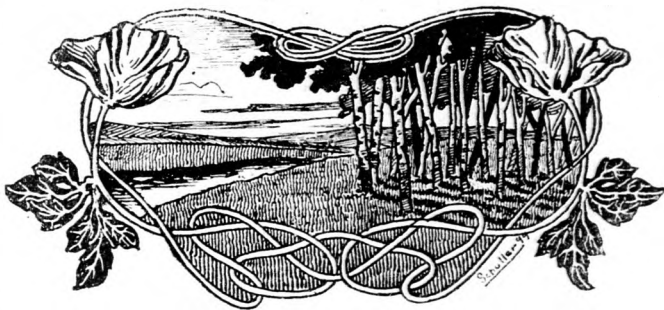
Tudod-e édes barátom, hogy az egész sokadalom nem volt oly érdekes, mint az a kép, amit hazatérőben láttam. Amint a falunk felé közeledtünk, egy egész sereg gyermek rajzott elénk, jöttek hazulról, mentek a vásárról érkezők elébe. Hát ti hova mentek? — kérdeztem őket.

— Az édes anyánk elé! — kiáltottak.

— Várják a vásárfiát, — mondotta az édes apa.

Hej, milyen öröm lehet az, mikor édes anyó kikotorássza a szatyorból a mézeskalácsot, sipot s mi egyebet! Egy pár krajeáron vásárfia, nem több s mekkora örömet szerez! Nem, ezt az örömet, mi budapesti gyerekek, nem ismerjük, édes barátom!

Benedek Elek.

Képeinkhez.

Hárem belseje. A török családi tűzhely titkos, zárt és oda csak a férj léphet be, vagyis a nők tulajdonosa. Ime levelet olvasnak a háremben. Igen érdekes lehet a levél, bár keleti nyugalommal hallgatják.

Csigaszedők. Kora tavasszal, mikor a természet megindul a virulás felé, a csigaszedő gyerekek is a berekbe mennek csigát szedni. Némelyek csak játékból, mások azért, hogy eladják, mert a csiga ételül is szolgál az urak asztalán.

Apróságok.

Mekkora adót fizetnek a szociálisták a központnak?

A „Szabadság” című munkáslapban ezeket írja erről a dolgról egy kömives: „Mi mindent kell évenként fizetni, hogy elvtárs lehessen valaki? Nem többet, mint a »Népszava” című lapért (?) 14 kor. 40 fill., Szaklapért 2 kor. 40 fill. Zsebkönyvért 70 fill. tagsági-díj 15 kor. 60 fill.-t, ellentállási alapra szintén 15 kor. 60 fill.-t, pártadóra 2 korona 80 fill.-t, tehát egy évre összesen csak 49 korona 70 fillért kell fizetni. No de ez még kevés, most még hozzá kell számítani, hogy hányszor fordul elő sztrájk, bojkott. Ez mind fizetéssel jár. Most aztán ezeknek tetejében „választási alap”-ra is kell fizetni. Erre sem kell egyszerre többet fizetni, mint 40 fillért, de ezt a 40 fillért minden körülmények közt fizesse a munkás, mert ellenkező esetben jön a megbélyegzés, a kizárás stb. Én szegény építőmunkás vagyok. Négy gyermekem van és mind a négyen iskolába járnak. Nem keresek többet hetenként 26—28 koronánál. De ezt is csak nyáron. Télen abból kellene élni valamennyiünknek, amit nyáron felre tudok tenni. De ez lehetetlen, mert, mint szervezett munkás, köteles vagyok évente 50—60 koronát, a szakegylet által kötelezőnek előírt dolgokra fizetni. Ehhez még aztán hozzájárul az is, hogy egy évben két-három ízben sztrájkolunk. Hát hogy éljek meg a családommal tisztességesen, hogy járassam gyermekeimet iskolába ha mindezeket fizetnem kell?”

A halak életerejének tanulmányozása. A „Hamburger Nachrichten” című napilap hosszasan foglalkozik a hamburgi halászoknak évek óta hangoztatott azon panaszával, hogy a városi csatornahálózat vészkiömlőin át az Elbába jutó szennyvizek a folyót olyannyira szennyezik, hogy emiatt a halászat szemlátomást pusztul. A főmforgó viszonyok nemesak a halászok, de a halkereskedők érdekeit is sértik, a mennyiben a vészkiömlők alatt lehetetlen a folyóban bárkázott halat élve tartani. A halászok panaszát tudós körök is támogatják, úgyannyira, hogy évek óta napirenden áll a nyilvánosság előtt az a kérdés, hogy 1. mennyiben befolyásolja a vészkiömlőkön át kivezetett szennyvíz a bárkázott halak életerejét; 2. károsak-e a kérdéses szennyvizek a halászatra egyáltalán és 3. jogos-e az a föltevés, hogy az Elba halászatának hanyatlását a kérdéses szennyvizek okozták? Míg az iparos halászok és halkereskedők e kérdésekre egyhangulag igennel felel-

nek, addig a tudomány művelői között akadnak olyanok is, a kik nem csatlakoznak a halászok nézetéhez. Így folyik aztán a vita évek óta, annyira, hogy az intéző körök is szükségesnek látták abba beleszólni s a kérdések elbírálásához gyakorlati alapon megszerezni a szükséges tapasztalatokat. E végből bizottságot szerveztek, a melynek nemcsak halászok de a tudomány művelői közül is többen tagjai. A bizottság a helyszínén végzett tanulmány alapján kijelölte azokat a pontokat, hol bárkákat fognak felállítani s ebben megfelelő számban valamennyi a folyóban honos halfajtát raktározni, hogy ezek állandó megfigyelése által tisztázzák a szennyezésnek az Elba vizére gyakorolt s a halászat szempontjából figyelembe vehető hatását. Az említett ujság szerint a kísérletek iránt nemcsak szakkörökben, de általában igen nagy az érdeklődés.

Edesvízi halak gyorsaságáról. A nálunk honos halak között legjobb úszónak a pisztrángot tartják, mert mint megfigyelték, néha rövid utakon, 35 méter másodpercenkénti sebességgel halad. Nálánál sokkal kitartóbb a csuka, melynél megállapították, hogy egy órán belől 23 km. utat tett meg. Utána sorrendben a márna, aztán az angolna, czompó és ponty következik. Állítólag még az utóbbi kettő is tud oly sebességgel haladni, hogy egy egy gyengébb kerékpárossal versenyezhetne.

A d o m á k.

A követ.

— Miért hívják a képviselőt magyarul *követnek*?
— Mert jelölt korában minden *követ* megmozgat, mindent *elkövet*, esetleg mindenkit *megkövet*, senkitől pénzt nem *követel*, ballépést nem *követ* el, csak hogy *követ* lehessen.

A szobabérlő.

— Aztán van-e poloskája asszonyosság?
— Isten ments! Itt négy hétig is keresgélhet, míg egyet talál!
— Én nem keresem őket, csak a poloskák ne találjanak meg engem!

Az előszobában.

Orvos: Itt vagyok! Ah, talán elkéstem?
Szobaleány: Igen is, vége van neki.
Orvos: Rettenetes.
Szobaleány: Bizony. Miért is nem jött ha marább az orvos ur? Most szegény nagyságos ur — magától halt meg.

Betűtalány.

— *id. Merva Ferenctől.* —

tor tor T or or.
K

Megfejtési határidő 1906. május hó 5.
A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.
A „Független Ujság” 15. számában közölt talány megfejtése:

„Hivebb elem nincs mind a föld, —
Bölcsöd és sírod: megbecsüld.”

Helyesen fejtették meg: Nagy Idus, Beke Piroška, Renner Ida, Fekete Istvánné, Péterffy Tamásné, Bordás Ferencné, Gulyás Gyula, Vakareszku István, Feledi András, Mezős Antal, Nagy F. János, Gyorgyevics István, Schwarz József, Halukár Mihály, Béres Ferenc, Csóri Imre, Barabás Lajos, Nagy Mózsá, Veró János, Hódos Mihály.

A sorshuzásnál Nagy Mózsá nevét huzták ki elsőnek, kinek egy értékes regényt küldtünk.

• LEVELES SZEKRÉNY •

Beke András 1876. évi XII. t.-c.-nek 32. §-a értelmében a gyógyítási költségek a gazdát 20 napon túl terjedő időre csak azon esetben terhelhetik, ha a cseléd betegségét a gazda hibája okozta, amely eset itt nem látszik fenforogni. Ha tehát Öntől a cselédnek egy és ugyanazon betegsége folytán felmerült kórházi költséget 30 napon túli időre is követelik, ezen kivétel ellen éljen jogorvoslattal s előadva a tényeket, kérje a kórházi költségek fizetése alul való felmentését. — **Csörté Márton.** A szolgabírónál. — **Nagy Ferenc.** Kormánypárti volt.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1906. április 29.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus —.80—1.12 K., vidéki borjúhús 120—160 K., sertéshus 128—1.44 K., szalonna füstölt 160— K. szalonna, olvasztani való —1.40 K., hárj —1.50 K., sertézsír 1.42—1.50 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1.40—2. K. hazai sonka 1.60—2. K.

Baromfi-félék: élő tyúk —. —. —. K., rántani való csirke 1.30—3. —. K., sütni való csirke 2. —. —. 3.60 K., kacsa, hizott —. —. —. K., lud, hizott 14—20 K., pulyka, hizott 10—16. —. K., páronkint. Vágott hizott liba 1.40—1.50— K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1. —. —. 2.40 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). *Buza* 18.20—17.75 K. *Ross* 13.30 K-tól 13.45 K-ig. *Arpa* 14.40 K-tól 15.20 K-ig, jobb minőségű 14.80 K-tól 15. —. —. K-ig *Zab* 16. —. —. 16.60 K. *Tengeri* 13.45 K.

Teavaj: (centrifugál) 3. —. —. 3.80 K., főzővaj 2. —. —. 2.80 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 24—44 fillér.

Tojás: bácskai 70.—71.— K., erdélyi apróbb áru 69.—70 K ládánként. (1440 drb.) Apadt —. —. K., meszes: —. —. K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga —. —. —. K rózsá I. 6.—6.50 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —. —. —. mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	28.20	27.20	25.80	24.80	24.—	23.20	21.—	19.20	13.50

Takarmányvásár. Reti széna 5.60—6.80 fillér, mubar 6.40—7.20 fillér, zsupszalma 3.60—4.20 fillér, alomszalma 2.80—3.— fillér

A „FUGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére feltűgyel:

RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivélsügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

MAGYARHON ELSŐ, LEGMAGYOBB ES LEGJOBB KIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller Janos
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórák, főtárlója
remontoir ingaóráknak

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Gazdák figyelmébe!

50% olcsóbb
mint bármely más világító anyag a
PYROLEUM
világítása.

m. kir. szab. 12321. 900. A. 905.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyulékony és már több ezer uradalomban bevezettetett. Számos elismerőlevél nálam betekinthes. Próba-küldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospektus ingyen és bérmentve.

DEGEN JAKAB
Budapest, IX., Közraktár-utca 28.

Lónyiró-ollók, • Marhanyiró-ollók,

Ló- és marhanyiró-gépek, "HELIOS" istálló-lámpa stb. s egyéb gazdasági cikkek legjobb minőségben jutányos árban szerezhetők be

SCHOTTOLA ERNŐ cégnél, Budapest, Andrássy-ut 2. sz.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezele
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900. Biztosított alap: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	601,261,93 kor.	Alakult 1900.	1,953,249 — kor.
Tartalékok	2,554,503,93 kor.	Összesen	4,507,755,86 kor.

1901. évi fölösleg ————— 90,349. — kor.
1902. évi fölösleg ————— 59,782,26 kor.
1903. évi fölösleg ————— 109,331,73 kor.
1904. évi fölösleg ————— 72,478,23 kor.
1905. évi fölösleg ————— 61,730,60 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint.

Az illetékek eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéseknél úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetési felelőse 1829. évi határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítést részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 ére adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás minden irányban és szíveskedéssel szolgál az igazgató sár.

ÚRL REZSŐ
sertésbizományos
= BUDAPEST, =
Békkocsis-utca 12.

Sertéseket
sovány és hizott állapotban és legnagyobb napi árakon értékesít.

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában

Mosonban

elismerett gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek, rét- és szántóföld-boronák, hengerek.
Hirneves szabadalmazott tolókerekes **Mosoni Drill** sorvető-gépek.
Mélyítő és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyettesítésére Uj amerikai rugósfejas Uj! Burgonyamivelő eszközök. Uj! francia szőlőművelő eszközök. A vetőmag előkészítésére: Rosták, Konkolyozók, Centrifugok stb.

FŐRAKTÁR: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. | FIÓRAKTÁR: Temesvár, Gazda-udvar.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 770 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül **85000** darab.

Több mint **500,000** Alfa Laval Separator az egész világon.

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek idén első sorozata **f. évi július hó 4-én**
veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes dijkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál :

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografaiilag legszébben, legolcsóbban sokszorosítottak

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölteinek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót ^{40% káli}

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Műtrágyafélét,

Rézgáliczot

szállít a

azonkívül (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar
részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.